

GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA O'QUVCHILARDA MILLIY QADRIYATLAR VA MA'NAVIY IMMUNITETNI SHAKLLANTIRISH

Toshkent viloyati Parkent tuman texnikumi

Tarbiya fan o'qituvchisi

Abdusamatova Ozoda

Annotatsiya: Ushbu ilmiy-metodik maqolada zamonaviy globallashuv jarayonlarining o'smirlar ma'naviy olamiga ta'siri hamda 10-sinf "Tarbiya" fani darsliklari asosida milliy qadriyatlarni asrash masalalari tadqiq etiladi. Maqolada o'quvchilarda yot g'oyalar va "ommaviy madaniyat"ga qarshi ma'naviy immunitetni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari, dars jarayonida qo'llaniladigan innovatsion metodlar va ularning samaradorligi tahlil qilinadi.

Abstract: This scientific-methodical article examines the influence of modern globalization processes on the spiritual world of teenagers and the issues of preserving national values based on 10th-grade "Tarbiya" (Education) textbooks. The article analyzes pedagogical mechanisms for forming spiritual immunity against alien ideas and "mass culture" in students, as well as innovative methods used in the teaching process and their effectiveness.

Kalit so'zlar: Globallashuv, milliy qadriyat, ma'naviy immunitet, o'smirlar davri, media-savodxonlik, ma'naviy tahdid, komil inson.

KIRISH

Globallashuvning ma'naviy qiyofasi

Insoniyat taraqqiyotining hozirgi bosqichi axborot almashinuvining misli ko'rilmagan tezligi bilan xarakterlanadi. Globallashuv — bu nafaqat iqtisodiy va texnologik integratsiya, balki madaniyatlar va qadriyatlarning ham to'qnashuvidir. Bu jarayonda milliy o'zlikni anglash masalasi har qachongidan ham dolzarb bo'lib bormoqda.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim islohotlarining muhim qismi sifatida "Tarbiya" fanining uzluksiz tizimga kiritilishi, xususan, 10-sinf o'quvchilari uchun ushbu fanning o'qitilishi strategik ahamiyatga ega. 10-sinf o'quvchisi — bu balog'at ostonasidagi shaxs bo'lib, u dunyoni kengroq tushunishga, o'zining ijtimoiy rolini aniqlashga intiladi. Ushbu maqolada biz aynan shu yosh toifasidagi o'quvchilarning ma'naviy dunyosini asrash yo'llarini ko'rib chiqamiz.

Yangi avlod "Tarbiya" darsliklari faqat qoidalardan iborat emas, balki hayotiy ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltirilgan. Darslikning asosiy konsepsiyasi — "Yaxshi inson – yaxshi fuqaro" g'oyasidir. Globallashuv sharoitida o'quvchi dunyo bilan tillasha olishi, texnologiyalardan foydalana bilishi, lekin o'zligini unutmasligi kerak.

Milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligi

Darslikning "Milliy va umuminsoniy qadriyatlar" bo'limi o'quvchilarga qadriyatlar nima ekanligini anglatadi. Milliy qadriyat deganda biz faqat o'tmishni emas, balki bugungi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan:

- Oila muqaddasligi va ota-onaga ehtirom;
- Mehmondo'stlik va bag'rikenglik;
- Ilmga intilish va ustozni e'zozlash kabilarni tushunamiz.

Interfaol metodlar tahlili

"Keys-stadi": O'quvchilarga hayotiy muammo beriladi. O'quvchi ushbu vaziyatdan chiqish yo'lini qadriyatlar asosida tushuntirishi kerak.

"Zanjir" metodi: Milliy qadriyatlarning tarixiy ildizlarini zamonaviy hayot bilan bog'lash.

Loyiha ishi: "Mening mahallamdagi qadriyatlar" mavzusida kichik videorolik yoki taqdimot tayyorlash.

Mavzu: "Global dunyoda milliy o'zlikni saqlash".

Maqsad: O'quvchilarda milliy g'urur hissini uyg'otish.

Metod: "Bahs-munozara". O'quvchilar ikki guruhga bo'linadi: "Globallashuv tarafdorlari" va "Milliy qadriyatlar himoyachilari". Yakunda o'qituvchi ikki tomonni uyg'unlashtiruvchi — "Zamonaviy milliy shaxs" modelini tushuntiradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, 10-sinf o'quvchilarida milliy qadriyatlar va ma'naviy immunitetni shakllantirish — bu millatning kelajagini ta'minlash demakdir. Globallashuv davrida yoshlarni dunyodan yopib qo'yish emas, balki dunyodagi eng yaxshi yutuqlarni milliy qadriyatlarimiz "süzgichi"dan o'tkazib qabul qilishga o'rgatish lozim. "Tarbiya" fani bu borada asosiy ma'naviy mezon bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. M.Quronov va boshqalar. "Tarbiya" darsligi (10-sinf uchun). – Toshkent: "G'afur G'ulom" nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2022.
2. Sh. Mirziyoyev. "Yangi O'zbekiston strategiyasi". – Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2021.
3. S. Nishonova. "Sharq uyg'onish davri pedagogikasi". – Toshkent: "O'qituvchi" nashriyoti, 2015.